

I arkitektens fodspor

Et projekt om Hack Kampmanns bygninger i Århus for 14 – 18 årige

Af Peter Skjalm og Pernille Helberg Stentoft

I arkitektens fodspor blev sat i gang i september 2008 og vil ved udgangen af skoleåret 2008/2009 have haft 8 deltagende klasser fra forskellige skoler i Århus – Engdalskolen, Læssøgedes skole, Elise Smiths skole, Kochs skole og Risskov gymnasium.

Formålet med projektet er, at deltagerne, de unge, får øjnene op for og forholder sig til Hack Kampmann(1856 – 1920)´s eventyrlige og fremtrædende arkitektur i Århus, hvor han var stadsarkitekt og bosat i 16 år. Mange af hans bygninger har vi passeret masser af gange uden rigtigt at se dem, og når vi for alvor får øje på dem, får vi sikkert også øje på en masse andre bygninger og ting og steder i vores nære omgivelser.

Et andet formål med projektet er at afprøve forskellige måder for tilegnelse af arkitektur hos unge.

Vandring mellem Toldboden, Århus Teater og Erhvervsarkivet

Vandringen varer 3 ½ time og begynder på kajen, Pier 1, med ryggen til bugten, vind i håret og udsigt til Toldbodens imponerende indgangsparti og hele bygningens kontur. Eleverne bliver introducerede til projektet og Kampmann og Århus havn omkring år 1900 og Toldbodens funktion som en slags port fra den store verden og ind til Århus.

Vi nærmer os den borgagtige bygning, kigger på detaljer, materialer, ornamentter, overflader, bevæger os inden for og op i bygningen, helt op i tårnet i 5. sals højde. Vi taler om fredede bygninger, om nyt, der møder gammelt, autencitet, detalje, helhed, eksteriør, interiør og stilarter, berunder nationalromantikken, som præger bygningen og tiden, den er opført i.

Turen går videre til Århus Teater, hvor vi går på opdagelse i bygningens facade, der i sig selv er som et stykke teater eller som en overdådig og strålende kulisser. Der er træk af forskellige stilarter, inspiration fra Kampmanns udenlandsrejser, farvestrålende glasmosaikker med blomstermotiver og symbolske henvisninger til, at bygningen rummer et teater.

Vi går rundt om bygningen og får en fornemmelse af det næsten trekantede

grundplan og opdager, at modsat forsiden er bygningens bagside smal og undseelig og næsten uden udsmykning.

Sidste stop er Erhvervsarkivet, hvor vi uden at sige et ord koncentrerer os om lyset, det overstrømmende ovenlys i bygningen, og interiøret i jugendstil. Lysekronerne i messing og farvet glas, udsmykket med guldsmede og sommerfugle og fastgjort til loftet med edderkoppespind, der ender i edderkopper i loftets stuk. Og møbler og gulve og reoler og hemmelige trapper, der fører op til første sal, hvorfra man endnu bedre kan se kuplernes slyngede planteornamenter. Alt sammen imponerende tænkt og skitseret af arkitekten.

Vandringen er en vekselvirkning mellem fortælling, dialog, sanseoplevelser og registrering af bygninger. Med ganske almindelige digitale kameraer optager de unge film, i grupper og med afsæt i det sæt spilleregler og de temaer, der er relevante for den enkelte bygning.

Filmworkshop i Toldboden

Efter vandringen mødes vi med klasserne i et lokale i Toldboden, som vi har fået lov til at låne til projektet. Klassen bliver modtaget ved Toldbodens hovedindgang, som de kender fra vandringen, bliver ført ind gennem Vejerboden og ender i et rum bag Pakhuset, der i dag er koncertsted. Tanken med at sidde i netop det lokale er for det første, at eleverne kommer ud af klasseværelset og modtager undervisning i andre rammer end de gængse. Desuden at eleverne ikke bare mentalt, men også fysisk møder det, projektet handler om, nemlig en bygning af Kampmann, som de opholder sig i og bliver fortrolige med.

Workshoppen varer 2 x 3 timer. Indledningsvis møder de unge atter Kampmanns tre bygninger fra vandringen, men denne gang på et stort kort over Århus, der er hængt op i lokalet. En ting er at orientere sig ude i byrummet, en anden ting er at finde rundt på et kort – det er også en udfordring!

Ligesom under vandringen skal klassen i workshoppen arbejde i grupper. Den første opgave er i fællesskab at træffe en række valg for den film, de skal i gang med at producere: Hvilken af de tre bygninger skal filmen handle om og hvorfor? Hvilken historie vil gruppen fortælle med filmen og hvordan?

Hver gruppe præsenterer deres overvejelser for klassen og går i gang med at gennemse hele materialet om den valgte bygning, som forud for workshoppen er lagt ind på de iMac-computere, Peter har skaffet til forløbet.

Herefter følger en introduktion til programmet iMovie, som filmen skal produceres

i. Programmet er enkelt, og eleverne går hjemmevandt på opdagelse i funktioner og effekter og derefter i gang med at klippe. Der er selvfølgelig masser af spørgsmål, men mange af svarene finder de selv. Og alle skal til tasterne, ligesom at det var en spilleregul under vandringen, at alle skulle prøve at filme.

Workshoppens anden dag går med det såkaldte *final cut*, hvor filmen pudses af, og hvor ord som *klippe i bevægelse*, *titeldesign*, *lydeffekter*, *musikvalg* og *husk at gemme!* flyver gennem luften. Iter aktivitet og ivrige stemmer og smagsprøver på filmmusik og teenage-attituder. Og deadline nås, og der er tid til en pause, mens filmene gøres klar til fremvisning i biografmørke og på stort lærred.

Hver gruppe præsenterer deres film og deres overvejelser, og det kan gøres på mange måder, nogle fremsiger digte, andre starter med at læse en lille historie, andre igen vælger at lade filmen tale for sig selv.

Efter visningen er der tid til kommentarer – fra klassen og fra os. Der bliver lavet super gode film i det her forløb, vi bliver gang på gang overraskede over eleverne, og de bliver overraskede over hinanden og sig selv. De og vi bliver gennem filmene ført nye steder hen i de bygninger, vi efterhånden kender rigtig godt. Og det er ikke dårligt!

Eftertanke

Et projekt kan altid strammes op, altid nuanceres og blive bedre. Vi har evalueret hvert eneste forløb, og her er nogle af vores tanker i den forbindelse.

I arkitektens fodspor involverer mange gode kontakter og velvillige samarbejdspartnere – Studenterhuset, der låner os lokaler i Toldboden, Århus Lokalbank, der lader os komme på besøg i og filme bankens nyrenoverede lokaler, Erhvervsarkivet, der siger ja til, at eleverne ligger i bunker på gulvet og kigger op i loftet. Vi oplever, at de mange kontakter giver klasserne nogle ekstra oplevelser på vandringen og i workshoppen, men det er klart, at de også giver os en del forberedende arbejde forud for et forløb.

Rummet i Toldboden, hvor vi afholder workshoppen, er trods de nævnte fordele ikke optimalt. Det er for lille, hvis der er 28 i klassen, som det var tilfældet med Risskov gymnasium, der kan ikke luftes ud og lyset er ikke for godt. Og så går der en del tid med at bære computere og udstyr op og ned fra kælderen,

hvor udstyret står opmagasineret mellem hvert forløb.

Til gengæld fungerer det rigtig godt med de iMac-computere, der er skaffet og gjort klar til forløbet, da både harddisk og skærm findes i samme maskine, hvilket sparer tid og plads.

Vi erfarer også, at filmmediet som registreringsredskab virker super godt i forhold til målgruppen, de 14 – 18-årige. De mestrer både kameraer og computere og tiltales af mediets muligheder.

Og endelig giver den grundige forberedelse og den løbende evaluering mulighed for at småjustere projektet undervejs, så det med tiden bliver endnu bedre og endnu mere skarpt.